

Οι συνέπειες του αναλφαβητισμού.

της μαθήτριας Δήμητρας Παντοπούλου

Με αφορμή ένα κείμενο που αναφερόταν στο φαινόμενο του αναλφαβητισμού θα παρουσιάσω τα εμπόδια που δημιουργεί ο αναλφαβητισμός στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου. Αναλφάβητος είναι όποιος δεν έχει αποκτήσει τις αναγκαίες γνώσεις και ικανότητες για την άσκηση όλων των δραστηριοτήτων για τις οποίες η γραφή, η ανάγνωση και η αρίθμηση είναι απαραίτητες. Η διαιώνιση και η αναπαραγωγή του αναλφαβητισμού δεν αποτελεί ένα απλό εκπαιδευτικό πρόβλημα, αλλά ένα σύνθετο πρόβλημα, οι ρίζες του οποίου βρίσκονται στις κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες.

Εκτιμάται ότι 781 εκατομμύρια ενήλικοι είναι αναλφάβητοι, από τους οποίους τα 2/3 είναι γυναίκες. Ακόμα, περίπου 103 εκατομμύρια παιδιά δεν έχουν πρόσβαση σε σχολείο και έτσι δεν μαθαίνουν να διαβάζουν, να γράφουν ή να μετρούν. Στην Ελλάδα το ποσοστό των εγγράμματων ενηλίκων φτάνει το 91% του πληθυσμού (94% άνδρες και 88% γυναίκες, ποσοστό ιδιαίτερα χαμηλό για μια χώρα – μέλος της Ε.Ε.). Αντίθετα, το ποσοστό των εγγραμμάτων ανηλίκων ως 15 ετών κινείται σε πολύ υψηλά επίπεδα (99,5% στο σύνολο – 99,4% στους άνδρες και 99,5% στις γυναίκες).¹

Σε ατομικό επίπεδο, ο αναλφαβητισμός πλήττει σε μεγάλο βαθμό την καθημερινότητα του ανθρώπου. Καθιστά καθημερινές δραστηριότητες και υποχρεώσεις, όπως η πληρωμή λογαριασμών, οι μετακινήσεις κ.α σε ανυπέβλητα εμπόδια. Απειλεί το άτομο με κοινωνική περιθωριοποίηση και αποκλεισμό από την οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας. Αυτό συμβαίνει διότι οι σύγχρονες δημοκρατικές κοινωνίες προϋποθέτουν ενεργούς πολίτες με κριτική σκέψη, γεγονός που έρχεται σε πλήρη αντιπαράθεση με τους αναλφάβητους ανθρώπους, οι οποίοι δεν έχουν την δυνατότητα να αξιοποιήσουν παρεχόμενες πληροφορίες. Επιπλέον τα υποεκπαιδευμένα άτομα εξαιτίας της άγνοιάς τους, γίνονται δέσμιοι προκαταλήψεων και στερεοτύπων κτβαι συχνά πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης.²

Ο αναλφαβητισμός έχει σημαντικό αντίκτυπο στην ψυχολογική υγεία των ανθρώπων, διότι οι άνθρωποι λόγω της αδυναμίας τους πολλές φορές κατακλύζονται από συναισθήματα κατωτερότητας και αισθάνονται ντροπή για τον εαυτό τους. Εμποδίζει την πνευματική καλλιέργεια του ατόμου και την ανακάλυψη των δυνατοτήτων και ενδιαφερόντων του. Τέλος, αποτελεί τροχοπέδη στην εύρεση εργασίας και ταυτόχρονα στην οικονομική ανεξαρτησία του ανθρώπου, σε μια πλέον πολύ ανταγωνιστική αγορά εργασίας.

Η εξάλειψη του αναλφαβητισμού, πράγμα δύσκολο και συνάμα αναγκαίο αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την διαμόρφωση μιας νέας οικονομικής, πολιτιστικής και κοινωνικής πραγματικότητας, όπου οι άνθρωποι δεν θα μαστίζονται από τόσες δυσκολίες στην καθημερινή τους ζωή και η συμμετοχή στα κοινά θα είναι αναφαίρετο προνόμιο όλων των ατόμων.

¹https://www.alfavita.gr/koinonia/302370_o-analfabitis-mos-stin-ellada-kai-ton-kosmo (πρόσβαση 12/2/2023).

² <https://tinyurl.com/yeb26waa> (πρόσβαση 12/2/2023)